

ОДЛИКЕ ФРАНЦУСКОГ И СРПСКОГ ЈЕЗИКА ЕКОНОМИЈЕ

Изучавање економског дискурса се већ неко време намеће као лингвистички императив, будући да друштвене тенденције диктирају неопходност његовог коришћења у све већој мери. Иако се енглески језик наметнуо као *lingua franca* у овој области, потребно је да се подједнако ради на теоријском освешћивању економског дискурса других језика, како би се они одупрли његовој хегемонији у овој области. У раду се анализирају и упоређују различита теоријска становишта о француском и српском језику економије и сагледавају њихове синтаксичке и стилистичке одлике. Преглед теоријских становишта има за циљ да допринесе прецизнијем дефинисању поља језика економске струке, како би његово даље изучавање било успешније.

Кључне речи: језик струке, *français de spécialité*, економски дискурс, француски језик, српски језик

1. Језик економије у односу на језик струке

Економија се дефинише као друштвена наука која изучава економске законе који владају у производњи, расподели, размени и потрошњи материјалних добара на разним ступњевима људског друштва и изучава економске, односно продукционе односе међу људима у процесу производње и расподеле производа (БИХАЉИ-МЕРИН 1978:675). Пошто је њено поље интересовања веома широко, економија долази у контакт са великим бројем других наука – математиком, социологијом, психологијом, политиком, итд. Последица овог контакта је чињеница да одлике језика економске струке варирају од области до области – стил језика статистике и рачуноводства разликоваће се умногоме од стила језика политичке економије.

¹ jelena.jacovic@filfak.ni.ac.rs

² Рад је настао у оквиру научноистраживачког пројекта *Романсџика и словенски језици, књижевности и културе у конџакџу и дисконџакџу* (бр.81/1-17-8-01) који финансирају Филозофски факултет Универзитета у Нишу, АУФ (Agence universitaire de la francophonie) и Амбасада Републике Француске у Србији (Ambassade de France en Serbie).

На француском говорном подручју теоријска промишљања језика струке уопште почињу 80-их година XX века. У почетку француски лингвисти одбијају да прихвате постојање „језика“ струке и сматрају да се може говорити само о стручној терминологији, употреби и дискурсу, будући да га они посматрају из угла опште лингвистике и структуралистичке перспективе (РЕ 1976; МУНЕН 1976). Међутим, како истраживања језика струке напредују, тако се и он прецизније дефинише те се долази до става да је језик струке „више од регистра, више од дискурса, више од вокабулара или терминологије“³ (КОКУРЕК 1991:41). То је самостални систем са ресурсима на свим језичким нивоима који поседује специфичности и на другим пољима осим лексичког. Он тежи „идеалу интелектуализације, тј. семантичкој прецизности, концептуалној систематичности, емоционалној неутралности, формалној и семантичкој економији [...]“⁴ и стога има тенденцију „[...] да контролише полисемију и хомонимију, да укида синонимију, да упрошћава и ограничава синтаксичка средства, да неутралише или да умањује емотивност и субјективност, итд.“⁵ (КОКУРЕК 1991:41). Долази се до закључка да је реч о употреби „природног језика како би се технички сабрала стручна сазнања“⁶ (ЛЕРА 1995:20). Изучавање језика економије намеће се са тенденцијом да се овај стручни дискурс осветли из угла превођења, стручне терминологије и методике наставе, а све за потребе економске размене између земаља у којој Француска постаје значајан чинилац. Стога се француски језик економије изучава из перспективе језичке употребе и осмишљавају се курсеви у оквиру пословног француског (*français des affaires*), професионалног француског језика (*français langue professionnelle*) и француског језика за посебне намене (*français sur objectifs spécifiques* – FOS). Циљ је да полазници овладају комуникативним компетенцијама у пословном дискурсу које, поред познавања економије и пословања, подразумевају и познавање културног кода⁷.

Када је реч о језику струке уопште на српском говорном подручју, развија се двоструко теоријско промишљање из лингвистичке и

³ « [...] plus qu'un registre, plus qu'un discours, plus que le vocabulaire ou que la terminologie [...] »

⁴ « Elle vise l'idéal de l'intellectualisation, c'est-à-dire la précision sémantique, la systématisation conceptuelle, la neutralité émotive, l'économie formelle et sémantique [...] »

⁵ « [...] à contrôler la polysémie et l'homonymie, à supprimer les synonymes, à simplifier et à mieux délimiter les moyens syntaxiques, à neutraliser ou à contenir l'émotivité, la subjectivité. »

⁶ « langue naturelle considérée en tant que vecteur de connaissances spécialisées »

⁷ Привредна комора града Париза (*Chambre de commerce et d'industrie de Paris Ile-de-France*) установила је систем испита из пословног француског језика који одговара Заједничком европском оквиру за живе језике (од А1 до С1) и покрива области економије, туризма, хотелијерства, ресторатерства и међународних односа.

педагошке перспективе, тј. из перспективе функционалних стилова и из перспективе методике наставе и превођења. Језик струке је „варијетет једног језика, или специфичан вид употребе тог језика, који служи појмовно-терминолошком конституисању неке струке (у смислу радне или научне области) и комуницирању унутар те струке“ (БУГАРСКИ 1988:20), као и „специфични вид функционисања језика [...] при чему се специфичности употребе језика огледају на свим нивоима“ (МАРОЈЕВИЋ 1981:3). Објашњење за недовољно истраживање језика струке неки аутори виде у томе што српска школа функционалне стилистике није довољно развијена. Позивајући се на констатацију М. Радовановића да постојање „функционалних стилова, тј. функционално раслојавање језика, српскохрватска дескриптивна и нормативна стручна литература по правилу ни посредно ни непосредно не региструју“ (РАДОВАНОВИЋ 1986:166), А. Стојановић за овакву ситуацију објашњење види у сегменту језичке политике Александра Белића којим су функционални стилови сасвим „искључени“ из појма *књижевни језик* (СТОЈАНОВИЋ 1996:37). Ово становиште је заступљено чак и код неких професора страног језика струке. Наиме, А. Миленковић и Љ. Петровић сматрају да језик науке и струке у различитим областима научне комуникације има одређене различитости на лексичком плану, као и у квантитивно већој заступљености појединих облика, али ове особености нису такве природе да би се могло говорити о посебним језицима научних дисциплина (МИЛЕНКОВИЋ, ПЕТРОВИЋ 1996:34). Проучавање језика економије се у контексту српског језика није никада наметало као императив, јер не постоје довољно јаки социо-економски мотиви за његову анализу из методичке перспективе, али не треба занемарити потребе превођења, за које је неопходно имати теоријски освешћен економски дискурс српског језика.

2. Проучавање језика економије

Литература о синтаксичким и стилистичким одликама језика економске струке и на француском и на српском језику је прилично оскудна и дуго времена су једину литературу из ове области заправо представљали уџбеници, речници, приручници за пословну преписку или превођење⁸. Главни предмет проучавања постаје економски дискурс, тј. језик економије као дискурзивна врста. У том контексту, француски аутори Н. Гарик (Nathalie Garric) и И. Леглиз (Isabelle Léglise) издвајају три

⁸ Б. Шпилнер (B. Spillner) истиче да је одмах након језика науке и технике, језик економије домен са најдужом традицијом проучавања. На том пољу се најпре проширују истраживања која се крећу даље од терминологије и укључују све нивое комуникације, као и прагматичке и интеркултуралне аспекте (2016:131).

различита приступа, у складу са три концепта самог појма „економски дискурс“. Први приступ сматра да је економски дискурс онај који се бави економским темама (нпр. ЗАУЕРВАЈН СПИНОЛА 2007), док други сматра да је то дискурс који користе економски актери – стручњаци, аналитичари, политичари (нпр. ГИЛБЕР, ЛЕБАРОН 2017), а последњи посматра овај дискурс као једну од могућих дискурзивних врста (нпр. АШАР 1978) (ГАРИК, ЛЕГЛИЗ 2008:69)

Бројни су радови који се баве методиком наставе пословног језика и језика економије и истичу сложеност осмишљавања курсева будући да постоје различите потребе полазника – студенти економије који уче и саму материју и страни језик, готови стручњаци који владају материјом, али им процес учења језика представља нарочити изазов, професори француског језика који желе да обогате своја знања стручним регистром, итд. Овим проблемима се баве углавном професори економског језика струке који раде са нефранкофоним полазницима (ВЕРЖЕ МАЈКЛ 1981; ФРОМЕР 1992; РАКОТОБЕ-ДАРИКАД 1992; БЕР, ХЕНТШЕЛ и др. 2011).

Иако пажњу лингвиста у почетку изучавања језика струке највише привлачи „језик науке и технике“, па се, сходно томе, и истраживања усмеравају у правцу анализе овог домена, очигледно је да се многе опште одлике језика струке могу применити и на језик економије. Међутим, данас је језик економије/пословни језик убедљиво испред свих осталих језика струке према степену интересовања полазника за његово учење. У наставку ћемо приказати и одлике језика науке и технике које постоје у језику економије, као и одлике економског дискурса.

3. Француски језик економије – између синтаксичке анализе и анализе дискурса

У првој темељнијој студији о језику струке посвећеној језику науке и технике *La langue française de la technique et de la science : Vers une linguistique de la langue savante* објављеној 1982. године на француском језику Р. Кокурек (R. Cosourek) издваја главне синтаксичке и стилистичке одлике овог дискурса. Издвојићемо оне које се могу применити и на језик економске струке, јер иако није обавезно технички, он се сасвим лако може подвести под научни дискурс. Кокурек наводи да је приметна изразита рестрикција у употреби личних заменица. Самим тим је сужен избор глаголских лица и као разлог за то наводи примат писане комуникације над усменом и тежњу за безличношћу која доминира у научно-стручном дискурсу. Будући да нема директног обраћања, друго лице једнине и множине су сасвим искључени (првим лицем множине импе-

ратива се адресат укључује у исказ), прво лице једнине је ретко, а аутори чувају дистанцу користећи прво лице множине (*nous de modestie*). Веома је присутна деперсонализованост исказа која се постиже употребом безличних заменица *on* и *il*, и наравно, трећим лицем једнине, као и употребом пасива (КОКУРЕК 1991:70). Када је реч о избору глаголских времена, једна од основних карактеристика је велика присутност презента индикатива од 85% у активу или пасиву, док се перфекат и футур појављују у 10% (футур у уводима, а перфекат у закључцима), а сва остала времена и начини у преосталих 5%. Најчешћи је изјавни тип реченица, у којима обилују номиналне синтагме (КОКУРЕК 1991:77). Кокурек наглашава да је од синтаксичких појава нарочито присутна кондензација помоћу герундива, партиципске и инфинитивне конструкције, а затим номинализација, релативне реченице и прономинализација (КОКУРЕК 1991:81).

Аутори попут П. Лера (P. Lerat) наглашавају да се синтакса језика струке одликује повећаном фреквенцијом ограниченог броја структура, али разлог није језичка економија већ је то функционални предуслов – употреба коју намећу специфични искази стручног дискурса (ЛЕРА 1995:12). Лера наглашава да је синтакса језика струке најделотворнија када је у питању грађење глаголске групе, односно код истраживања реакције и допуна глаголских облика (ЛЕРА 1995:16).

У делу немачке ауторке Лизелот Иле-Шмит (Lieselotte Ihle-Schmidt) *Studien zur französischen Wirtschaftsfachsprache* (1983) наилазимо на анализу одлика француског језика економије у односу на општи француски језик. Она наводи да језик економске струке има тежњу ка највећој могућој прецизности коју језик струке може да пружи, да избегава двосмислености и тражи моносемију. Такође, има тенденцију ка концизности и језичкој економији, као и објективности и неутралности (ИЛЕ-ШМИТ 1983:22). Ово се постиже одсуством првог и другог лица, избегавањем редувантности и разнолике употребе глаголских облика, као и избегавањем језичких средстава која исказују било какву процену и лични став (императив, модални прилози, субјунктив, упитне и изјавне конструкције) (ИЛЕ-ШМИТ 1983:22).

Највећи број истраживања се одвија у контексту анализе дискурса – економски дискурс, као дискурзивна врста је предмет проучавања бројних аутора. П. Ашар (P. Achard) анализу дискурса види као саставни део социолингвистике и сматра да се економски текстови сврставају у научни дискурс, јер представљају актуелизацију економске политике (1993:100). Овај аутор истиче да се у економском дискурсу налазе објективни искази који теже неутралности кроз велики број сложених облика, презента индикатива и пасива, као и употребу безличног *on* и ауторског *nous* (АШАР 1993:101).

За Ж. Гале-Амоно (J. Gallais-Hamono) која економски дискурс посматра из когнитивистичке перспективе постоји разлика између три врсте економског дискурса – научни, педагошки и лични – који зависе од степене стручности аудиторинума. Она наглашава да се код све три врсте јасноћа и концизност постижу лексичком и синтаксичком једноставношћу (ГАЛЕ-АМОНО 1982:183).

Говорећи о сложености текстних врста које улазе у састав економског дискурса Б. Шпилнер (B. Spillner) наглашава да је степен истражености језика економије веома низак, како на немачком тако и на француском говорном подручју. Закључци које је изнео Кокурек са тенденцијом да се они односе на све језике струке лако се могу емпиријски оборити, сматра Шпилнер, будући да они више важе за природне науке (ШПИЛ-НЕР 2007:122). Због разнородности економије као науке, тешко је дати општу и свеобухватну анализу језика економије, те је, стога, неопходно извршити инвентар најчешћих текстуалних врста са употребом њихових синтаксичких структура (пасив, упитне конструкције), фразеологизмима, стилистичким одликама (паралелизми, антитезе, метафоре), термилошким карактеристикама, аргументативним проседеима и прагматичким информацијама. Текстуалне врсте се лако дефинишу ако се пође од различитих комуникационих чинова који постоје у економском дискурсу (ШПИЛНЕР 2007:124).

4. Српски језик економије – између научног и административног стила

У литератури на српском језику, М. Радовановић говори о синтаксичко-семантичким, текстуалним и лексичким разликама међу стилевима које су последица *дисциплинарног* („*професионалног*“) *раслојавања* језика, па се тако издвајају стилови (регистри) права, администрације, науке, филозофије, новинарства, политике, итд. (РАДОВАНОВИЋ 1986:171). Ове разлике постоје „између одговарајућих група говорних представника и домена употребе језика у датој говорној ситуацији (те се разлике испољавају и у стваралачким и у комуникацијским процесима)“ (РАДОВАНОВИЋ 1986:171). Као синтаксичко-семантичке особине поменутих стилова наводи се појаве декомпонованог предиката и номинализације исказа, које оличавају тежњу ових стилова за објективношћу и апстрактношћу, а представљају универзалну појаву која је последица културâ и језика у контакту (РАДОВАНОВИЋ 1986:174).

Говорећи о негативној тенденцији уласка бирократског језика у све сфере друштвеног деловања, Д. Кликовац примећује да се он усељава и у

област економије (КЛИКОВАЦ 2008:50). Од синтаксичких одлика које су у њему присутне, издвајају се пасивне конструкције, имперсоналне реченице, обезличене реченице, употреба инфинитива уместо личног глаголског облика и номинализације – а све са циљем да вршилац радње остане непознат (КЛИКОВАЦ 2008:24). Умерена употреба ових средстава би имала своју сврху да њихова злоупотреба не доводи до неодређености, општости и квазинаучности (КЛИКОВАЦ 2008:51).

Најпрецизније упориште за анализу језика економије налазимо у *Функционалним стиловима* Б. Тошовића – када би покушали да језик економске струке јасније дефинишемо, он би се, у зависности од конкретне економске области (односно од тога да ли је реч о економској теорији или анализи), могао сместити између научног и административног стила. Упркос великој жанровској различитости, за оба стила су заједничке одлике деперсонализованост и објективност.

Административни стил одговара језику права, дипломатије, администрације, пословне комуникације, итд. Њега одликују висока стандардизованост и унификација (примена јединствених норми у изради једнообразних докумената), неекспресивност и шаблонизација језичког израза (ТОШОВИЋ 2002:355). У овом стилу бележи се такође и двоструко веће присуство именица у односу на глаголе. Одликује га и висок степен обезличености – од свих функционалних стилова он има најмање личних глаголских облика и честа је употреба 3. лица у неодређено-личном значењу (ТОШОВИЋ 2002:363). На нивоу синтаксичких структура велико је присуство кондензованих форми и простих реченица. Међу личним глаголским облицима, водеће место заузима презент са проскриптивном функцијом (као најфреквентије употребљаван облик користи се у 79% случајева), затим императив са волунтативним и футур са модалним и условним значењем, али у значајно мањој мери (ТОШОВИЋ 2002:364).

Научни стил одговара свакој научној области природних, друштвених и техничких наука – то је, дакле, језик електротехнике, математике, али и филозофије, социологије, итд. Његова основна одлика је објективност – будући да се базира на појмовном мишљењу, он тежи објективном сагледавању појава (ТОШОВИЋ 2002:329). Сваки научни стил може да се сврста у један од три подстила: строго научни (академски), научно-уџбенички и научно-популарни, у зависности од тога између кога се одвија комуникација, да ли на релацији стручњак-стручњак, стручњак-будући стручњак или стручњак-лаик (ТОШОВИЋ 2002:330). Основна функција научног стила је саопштавање, те се он одликује логичношћу, апстрактношћу, прецизношћу, херметичношћу, строгим избором лексичког материјала и избегавањем полисемије (ТОШОВИЋ 2002:333). Оно што нарочито одликује овај функционални стил је изразит именски карактер – именице и придеви, уз глаголске

именице, чине половину лексике. Интересантно је да у научним текстовима има више предлога него глагола (ТОШОВИЋ 2002:351). Када је реч о синтаксичкој структури, научни стил одликују сложене реченице, а међу зависним реченицама најбројније су релативне и узрочно-последичне.

Пошто се велики број истраживања језика економије врши на корпусу сачињеном од материјала ексцерпираног из уџбеника (ГАРИК, ЛЕГЛИЗ 2008:69) даћемо и одлике научно-уџбеничког подстила. Б. Тошовић истиче да је основни принцип овог подстила „непознато објашњавати кроз познато“, стога се често примењује индуктивни метод (ТОШОВИЋ 2002:331). У односу на строго научни стил, научно-уџбенички подстил се одликује појачаном употребом експресивних средстава. Експресивност и емоционалност излагања у уџбеничкој литератури служи углавном за преношење ауторовог субјективно-оцењивачког односа према предметима и појавама које се описују, а у зависности од прагматичке оријентације уџбеничког текста, дато обележје поприма мање или више јасно изражен аксиолошки карактер (РОГАВА 1989:60 према ТОШОВИЋ 2002:332). Б. Тошовић констатује да у научном стилу долази до десемантизације глагола типа *представљајти*, *чинијти* – они се семантички неутрализују и претварају у „безбојне копуле“ (ТОШОВИЋ 2002:352). Нарочито је интересантно што је током изучавања језика науке и технике примећено да глагол у контексту овакве употребе губи своју темпоралну вредност и има више аспектуалну него темпоралну перспективу (ФАЛ 1968:11). Слично је виђење и професорâ страног језика струке код нас – Љ. Петровић сматра да „француски технички језик актуелизације радње има ванвременски карактер. Чињенице се описују саме по себи, не везане за време већ у свом општем постојању, па се отуда уочава велика ограниченост употребе глаголских облика.“ (ПЕТРОВИЋ 1981:99). Презент ће најчешће имати општу вредност да означи „постојање нечега, дешавање или понављање радње“ (ПЕТРОВИЋ 1981:99). Футуром се дају упутства или се исказује последица испуњења неког услова, субјунктив презента нема никакву психолошку већ искључиво граматичку вредност, а партицип презента најчешће замењује односну реченицу (ПЕТРОВИЋ 1981:100). Ради веће објективизације чешће се користи инфинитив и разни безлични изрази, пасивна дијатеза, повратни глаголи са пасивним значењем (ПЕТРОВИЋ 1981:100). Дакле, умањена је информативна садржина глагола, а вредности глагола су сведене на минимум. Употреба императива је занемарљива у научном стилу, међутим он је веома присутан у научно-уџбеничком подстилу, нарочито у формулацијама задатака. Тако да је једна од специфичности овог подстила управо употреба инклузивног императива којим се подстиче аудиторијом на заједничко вршење радње у жељеном правцу и изражава се спремност аутора за вршење радње заједно са читаоцима (СТОЈАНОВИЋ 1989:128 према ТОШОВИЋ 2002:353).

5. Закључци и перспективе

Преглед теоријских изучавања одлика француског и српског језика струке показује да оно још увек није досегло неопходне размере. Будући да је француски језик струке далеко распрострањенији, његове теоријске базе су мотивисане педогошком сврхом и тежњом да се очува пред нарастајућом хегемонијом енглеског језика – потребно је овладавање економским дискурсом учинити што лакшим, како за стране стручњаке, тако и за франкофоне који се упућују у ову област. Српски језик, са друге стране, позиционира језик економије између научног и административног стила и доживљава га као једну дискурзивну врсту коју треба брижљиво чувати од уплива бирократског језика.

Када је реч о сличностима или разликама – оба језика су кроз многобројне теоријске обраде виђена на сличан начин. Тежња за неутралношћу и објективношћу смањује број лексичких и синтаксичких средстава, док прецизне и концизне изразе омогућује семантичка једнозначност. Међутим, јасно је да је поље економије веома разнолико и да се може говорити о различитим „поддискурсима“ унутар економског јер су стилске и синтаксичке разлике превелике између области које су налик математичким у односу на оне које обрађују друштвено-политичка питања. Стога се као добро полазиште за даља истраживања чини комуникациони, односно прагматички ниво, који допуњава контрастирање француског и српског језика економије на осталим језичким нивоима и има за циљ унапређење преводилачке и педагошке праксе.

Цитирана литература

- АШАР 1978: Achard, Pierre. « Une partie intégrante de la sociolinguistique : l'Analyse de Discours ». *Langage et société*, n°6: 3-26. Paris : Maison des sciences de l'homme, 1978.
- АШАР 1993: Achard, Pierre. *La sociologie du langage*. Paris : PUF, 1993.
- БИХАЉИ-МЕРИН 1978: Бихаљи-Мерин, Ото. *Мала енциклопедија Просвета (ошћта енциклопедија)*, том 1, А-Ј. Београд: Просвета, 1978.
- БЕР, ХЕНТШЕЛ и др. 2011: Behr Irmtraud, Hentschel Dieter, Farges Michel, Kauffmann Michel, Lang Carsten. *Langue, économie, entreprise. Gérer les échanges*. Paris : Presses Sorbonne Nouvelle, 2011. <<https://books.openedition.org/psn/6573>> 24.5.2019.
- БУГАРСКИ 1988: Бугарски, Ранко. „Језик струке као лингвистичка и педагошка категорија“. *Настава сџраног језика сџруке у средњем, вишем и високом образовању*, 20-26. Чачак: Друштво за примењену лингвистику Србије, 1988.

- БЕРЖЕ МАЈКЛ 1981: Verger Michael, Colette. „L'Enseignement du français commercial et ses problèmes“. *The French Review*, vol. LV, n° 1, 17-26. Marion : American Association of Teachers of French, 1981.
- ГАЛЕ-АМОНО 1982: Gallais-Hamonno, Janine. *Langage, langue et discours économique*. Metz: Centre d'analyse syntaxique de l'Université de Metz, Paris : diffusion Klincksieck, 1982.
- ГАРИК, ЛЕГЛИЗ 2008: Garric, Nathalie, Léglise, Isabelle. « Le discours patronal, un exemple de discours économique ? ». *Mots* 86, 67-83. <https://www.researchgate.net/publication/32224716_Le_discours_patronal_un_exemple_de_discours_economique> 24.5.2019.
- ГИЛБЕР, ЛЕБАРОН 2017: Guilbert, Thierry, Lebaron, Frédéric. « L'économie des mots et les mots de l'économie : analyse sociodiscursive des discours des dirigeants de la Banque centrale européenne ». *Langage et société*, n°160-161, 217-235. <<https://www.cairn.info/revue-langage-et-societe-2017-2-page-217.htm?contenu=article>> 24.5.2019.
- ЗАУЕРВАЈН СПИНОЛА 2007: Sauerwein Spinola, Sibylle. « Les marques linguistiques de la polyphonie dans les textes économiques : une étude contrastive portant sur le portugais européen, le français et l'allemand ». *Langue, économie et entreprise : le travail des mots*. Paris : Presses Sorbonne Nouvelle, 2007.
- ИЛЕ-ШМИТ 1983: Ihle-Schmidt, Lieselotte. *Studien zur französischen Wirtschaftsfachsprache*. Frankfurt am Main / Bern : Peter Lang, 1983.
- КЛИКОВАЦ 2008: Кликовац, Душка. *Језик и моћ*. Београд: Библиотека XX век, 2008.
- КОКУРЕК 1991: Kocourek, Rostislav. *La langue française de la technique et de la science. Vers une linguistique de la langue savante*. Wiesbaden : Oscar Brandstetter Verlag GMBH & Co. KG, 1991.
- ЛЕРА 1995: Lerat, Pierre. *Les langues spécialisées*. Paris : PUF, 1995.
- МАРОЈЕВИЋ 1981: Marojević, Radmilo. „Strani stručni jezik i problemi njegovog lingvističkog ispitivanja“. *Strani jezik struke u teoriji i praksi*, 3-7. Београд: Удружење универзитетских наставника и других научних радника Србије, 1981.
- МИЛЕНКОВИЋ, ПЕТРОВИЋ 1996: Миленковић, Андријана, Петровић, Љубица. „Језик науке или језици наука?“. *Страни језик струке*. Београд: Удружење универзитетских професора и научника Србије, Саобраћајни факултет Универзитета у Београду, 1996.
- МУНЕН 1976: Mounin, Georges. *Linguistique et traduction*. Bruxelles : Dessart et Mardaga, 1976.
- ПЕТРОВИЋ 1981: Petrović, Ljiljana. „Osvrt na neke karakteristike leksike i sintakse u nastavi francusko-tehničkog jezika“. *Strani jezik struke u teoriji i praksi*. 96-102. Београд: Удружење универзитетских наставника и других научних радника Србије, 1981.

- РАДОВАНОВИЋ 1986: Radovanović, Milorad. *Sociolingvistika*. Sremski Karlovci/ Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1986.
- РАКОТОБЕ-ДАРИКАД 1992: Rakotobe-Darricades, Isabelle. « Le français des affaires, contenu et enseignement ». *Linx*, n°27, 93-101. Paris : Presses universitaires de Paris Nanterre, 1992.
- РЕ 1976: Rey, Alain. *Théories du signe et du sens*. Vol. 2. Paris : Klincksieck, 1976.
- СТОЈАНОВИЋ 1996: Стојановић, Александар. „Функционални стил и стручни језик“. *Страни језик струке*, 36-54. Београд: Удружење универзитетских професора и научника Србије, Саобраћајни факултет Универзитета у Београду, 1996.
- ТОШОВИЋ 2002: Тошовић, Бранко. *Функционални стилови*. Београд: Београдска књига, 2002.
- ФАЛ 1968: Phal, André. « De la langue quotidienne à la langue des sciences et techniques ». *Le français dans le monde*, n°61, 7-11. Paris : CLE International, 1968.
- ФРОМЕР 1992: Frommer, Judith. « Le français des affaires : Cours de langue, cours de civilisation ». *La Revue canadienne des langues vivantes*, 49-1, 127-138. Toronto : University of Toronto Press, 1992.
- ШПИЛНЕР 2007: Spillner, Bernd. « Discours économique : variétés intralinguistiques et différences contrastives ». *Langue, économie et entreprise : le travail des mots*. Paris : Presses Sorbonne Nouvelle, 2007.

Jelena G. Jaćović

LES CARACTERISTIQUES DU FRANCAIS ET DU SERBE DE L'ECONOMIE

L'analyse du discours économique s'impose en tant qu'impératif linguistique pour un certain temps, vu le fait que les tendances sociales infligent, de plus en plus, la nécessité de son utilisation. L'anglais se confirmant comme la *lingua franca* dans ce domaine, il s'est avéré indispensable de travailler sur l'analyse théorique du discours économique d'autres langues pour qu'ils puissent contester la suprématie de la langue anglaise. L'objet de cet article est d'analyser et mettre en parallèle des aspects théoriques différents du français et du serbe de l'économie portant sur leurs caractéristiques stylistiques et syntaxiques. L'analyse et la comparaison des positions théoriques ont pour but de contribuer à la définition plus précise de la langue de l'économie et à une étude plus poussée.

Mots-clés : langue de spécialité, français de spécialité, discours économique, langue française, langue serbe